

Ilaqutariinnermut, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq
Landsstyremedlem for Familie, Uddannelse, Kultur og Kirke

Inatsisartut Kultureqarnermut, Atuartitsineranut Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliaat

/maani

Kultureqarnermut Atuartitaanermullu ataatsimiititaliap Kulturikkut eriagisassat eqqissimatitaanerat pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut (UKA 2007/36) pillugu apeqqutanut 19. oktober 2007-imi ullulerneqarsimasunut akissut

20. oktober 2007
J.nr. 2007-003041
Dok nr. 9622

Spørgsmål fra Kultur- og Uddannelsesudvalget angående Landstingslov om fredning af kulturminde (EM2007/36), dateret den 19. oktober 2007.

Postboks 1029
3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 32 20 73
Kiiip@gh.gl
www.nanoq.gl/kiip

Naalakkersuisut aallaqqaasiullugu oqaatigissavaat aatsaat qangarnitsat eriagisassat aseroraangata taamaallaat aningaasartuuteqartoqartassasoq. Innuttaasut qangarnitsanik eriagisassanik nassaarlutik katersugaasivinnut nalunaarutiginnittut aningaasartuuteqartassanngillat. Akerlianit inuttaasut suliffeqarfiutittalu akornanni oqaloqatigiinneq suleqatigiinnerlu pingaartipparput.

1.

Apeqqu:

Inuit nammineerlutik annikinnerusumik nunami assaaneranni qanganisarsiornermi misissuinerit landskarsimit aningaasalersorneqarsinnaasut inatsimmi § 10, imm. 4-mi allassimavoq. Aatsaalli taamaaliortoqarsinnaalluni aningaasartuutit "naleqqutinngitsumik artukkiissappata". Taamatulli oqarneq ersarissumik paasineqarsinnaasunngorlugu inatsimmut nassuiaatini nassuiaatigineqarsimannigilaq, tamannalu amigaatitut isigineqartariaqarpoq. Apeqquummut tassunga Naalakkersuisunut ilaasortap oqaaseqaateqarnissaa ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq. Oqaatsit taakku erseqqilluinnartumik nassuiarneqarnerannik akissuteqaat ilaqartinneqassasoq kissaatigineqarpoq. Kiisalu aalajangersakkamut allannguutissatut siunnersuummik Naalakkersuisunut ilaasortaq saqqummiussilersaarnersoq paasisutissiissutigineqassasoq kissaatigineqarpoq, taamaalilluni taanna erseqqinneruleqqullugu.

Akissut:

Inatsisissatut siunnersuutip § 10, imm. 4-ta aalajangersakkami oqaasertaasa allanngortinnissaat siunertaralugu Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiilersaanngillat.

Inatsisissatut siunnersuutip § 10, imm. 4-aa aalajangersagaavoq "pisariaqanngitsumik artukkiinerup" eqqartuussivinni atorneqartup naleqqutinngitsumik periaarsinnaaneranut tunngatinneqartoq. Aalajangersagaq nutaaliorderummat qanoq pisoqarneratigut

aalajangersakkap atorneqarsinnaanera tamakkiisumik takorloorneqarsinnaanngilaq. Taamaattumik pineqartumi periutsinik atorneqarsinnaalersoqartinnagu namminersorlutik sanaartortut inuilluunniit nunamik suliarinnittartut qanoq pisunik naalaassinnaasaat suussusilissallugit siusippallaartoq Naalakkersuisut isumaqarput.

Taamaattumik § 10, imm. 4-p atorneqarnerini tamani pisut ataasiakkaarlugit nalilersuisoqartarnissaa Naalakkersuisut pitsaasutut isigaat.

Naalakkersuisut inuussutissarsiutitigut pitsaasumik ineriartornerup aalajangersakkakkut akornuserneqannginnissaa kissaatigaat, oqaasertarlu taannarpiaq tunngavigalugu ajornartorsiutit pillugit ataavartumik Nunatta Katersugaasivianut oqaloqatiginnittoqartuartaasaaq.

2.

Apeqqut:

Sanaartornermut atatillugu najugaqarfiusimasumik eriagisariaqartumik kulturikkulluunniit eriagisariaqartumik allamik nassaartoqartillugu, tamatumalu nassatarisaanik nunaminertami allami sanaartortoqartariaqalersillugu sanaartortitsisut, taakkunungalu ilanngullugit suliffeqarfuit anginerit kommunillu landskarsimit taarsiivigitinnissamut qanoq periarfissaqarpat?

Akissut:

Pisut Inatsisartut Kultureqarnermut, Atuartitsinermit Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliaata taasai inatsisissatut siunnersuutip § 19-a – pigisanik arsaarinnittarneq – tunngavigalugu suliarineqartassapput. Aalajangersagaq taanna Pigisanik aalaakkaasunik arsaarinnissuteqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 25, 30. oktober 1992-immersoq naapertorlugu atorneqartassaaq.

3.

Apeqqut:

Qanganisarsiornikkut misissuinerit ingerlanneqarnerannut aningaasartuutit sanaartortitsisumit imaluunniit nunami assaanernik akiliisussamit akilerneqarnissaannik inatsisikkut peqqussuteqarneq qanoq pitsaaquteqartut Naalakkersuisunit isigineqarsimava?

Akissut:

Kalaallit Nunaanni eriagisassanik imaaliinnarlugit peerneqarsinnaanngitsunik akornusiiniartut pineqartunut assaanermik allatigulluunniit eriagisassanut allattuinnissamut tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit akiliinissamut pisussaaffeqartinneqarnissaat Naalakkersuisut pitsaaqutitut isigaat.

Akornusiisup akiliisinneqartarneranik periuseq nunarsuarmioqatigiinni suliffeqarfissuit uuliasiornermik, aatsitassarsiornermik

sanaartornermilluunniit ingerlataqartut anginerit akornanni ilisimaarineqarlunilu akuerisaavoq. Periutsip taassuma suliffeqarfiup kommunilluunniit, nunalluunniit immikkoortuata imaluunniit Naalakkersuisut sanaartornissamik kissaataasa aalajangernermit aningaasatigut kinguneqaatai tunngaviusumik akisussaaffiliinikkut pituttortarpai. Aningaasatigut kinguneqaatit ilaatigut tassaapput kulturikkut oqaluttuarisaanermi sanaartukkat eriagisassat eriagisassalluunniit imaaliinnarlugit peerneqarsinnaanngitsut sanaartornermit atatillugu suujunnaarsinneqartariaqartut akornuserneqarsinnaasariaqartulluunniit uppersarlugit allattornerannut aningaasartuutit.

Kulturikkut eriagisassat naapertuuttumik amerlassusillit nunatani akornuserneqannginnissaat inatsisip siunertaraa, taakkumi nunap siulittalu oqaluttuassartaat oqaluttuaralugulu kulturikkut eriagisassat innuttaasunut takornarissanullu nalingannut ilaammata, tassani ilanngullugu inatsisissatut siunnersuutip § 1-ia takuuk.

4.

Apeqqut:

Qanganisarsiornikkut misissuinerit qaammatit 18-it ingerlaneranni naammassineqareersimanissaannik killiliinissaq siunnersuutigineqarpoq, tak. § 10, imm. 2. Aalajangersakkap tamatuma marlunnut avinneqarnissaa pitsaaqutissartaqartut Naalakkersuisut isigaat, taamaaliornikkut qaasuitsup killeqarfiata kujataani killiliussaq qaammatinik 12-inik sivilisussuseqassalluni qaasuitsullu avannaani killiliussaq qaammatinik 18-inik sivilisussuseqaannassalluni? Tamatumani ilaatigut pissutaalluni Kalaallit Nunaata avannaani kujataanilu silaannaap assigiinnngissuseqarnera.

Akissut:

Killingusaap killigitinneqarnissaanik siunnersuut Naalakkersuisut iluarinartuutippaat, pinngortitarli allatut periuseqarpoq. Killigititanik aalajangersaanermi eqqarsaatigisariaqartut arlaqarput, ilaatigut kulturikkut eriagisassap annertussusaa aammalu nuna qeriuannartoq. Ingammik nunap timaani nuna qeriuannartoq killingusaap kujataaniingaatsiarpoq, taamaattumillu tamanna ajoraluartumik avannaata kujataatalu killingatut atorneqarsinnaanngilaq.

Ilanngullugu Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuutip § 10, imm. 2-ani qanganisarsiornikkut misissuineq qaammatit 18-it qaangiutsinnagit piviusunngortinneqareertarnissaanik allassimasut maluginiarpaat, taamaalillunilu qaammatit 18-it qanganisarsiornermik misissuinissamut sivilisunerpaamik piffissarititaavoq.

-ooOoo-

Landsstyret skal indledningsvist bemærke, at der kun er tale om udgifter, hvis fortidsminder ødelægges. Der er ingen udgifter for borgere, der opdager fortidsminder og indberetter disse til museerne. Tværtimod sætter vi stor pris på den dialog og det samarbejde, der er mellem borgerne og vore institutioner.

1.

Spørgsmål:

Det fremgår af lovens § 10, stk. 4, at der kan opnås finansiering fra landskassen til arkæologiske undersøgelser i forbindelse mindre private jordarbejder. Dette dog kun hvis udgifterne bliver "urimeligt tyngende". Dette begreb er dog ikke entydigt defineret i lovens bemærkninger, hvilket må anses som en mangel. Udvalget ønsker at modtage Landsstyremedlemmets kommentar til denne problemstilling. Besvarelsen anmodes at omfatte en præcis definition af begrebet. Endelig ønskes det oplyst, om Landsstyremedlemmet vil fremsætte et ændringsforslag til bestemmelsen, således at denne bliver mere præcis.

Svar:

Landsstyret har ikke i sinde at fremsætte et ændringsforslag til lovforslagets § 10, stk. 4 med henblik på at ændre formuleringen af bestemmelsen.

Lovforslagets § 10, stk. 4 er en skønsmæssig bestemmelse, der tager sigte på urimelige situationer ved brugen af den retlige standard "urimelig tyngde". Idet bestemmelsen er nyskabende, er det ikke muligt til fulde at forudse de typer af situationer, hvor bestemmelsen finder anvendelse. Landsstyret finder det derfor for tidligt at definere typer af situationer, private bygherrer eller mindre private jordarbejdere, førend der foreligger praksis på området.

Landsstyret finder det i øvrigt positivt, at der foretages et konkret skøn om anvendelsen af § 10, stk. 4 i hver enkelt situation.

Landsstyret ønsker ikke, at bestemmelsen skal forhindre en fornuftig erhvervsudvikling og vil derfor løbende være i kontakt med Grønlands Nationalmuseum om de problemstillinger, der er knyttet til netop denne formulering.

2.

Spørgsmål:

Hvilke muligheder har bygherrer, herunder større virksomheder samt kommuner, for at opnå erstatning fra landskassen i de tilfælde, hvor der afdækkes en bevaringsværdig boplads eller et andet kulturminde i forbindelse med byggeriet, og de som følge heraf er nødt til at bygge på et andet areal?

Svar:

Situationer, som den Landstingets Udvalg for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke konkret nævner, vil blive behandlet efter lovforslagets § 19

om ekspropriation. I henhold til denne bestemmelse finder Landstingslov nr. 25 af 30. oktober 1992 om ekspropriation anvendelse.

3.

Spørgsmål:

Hvilke fordele har Landsstyret set i, at lovgivningen pålægger bygherren, eller den for hvis regning et jordarbejde udføres, udgifterne til at afholde arkæologiske undersøgelser?

Svar:

Landsstyret anser det som en fordel, at den eller de, der vil volde skade på Grønlands jordfaste kulturminde, forpligtes til at betale for en hel eller delvis udgravning eller anden dokumentation af det eller de konkrete fortidsminder.

Princippet om, at skadevolder betaler, er velkendt og internationalt anerkendt blandt alle større aktører på olie-, mineral-, og entreprenør-området. Dette princip knytter grundlæggende ansvaret for en virksomheds eller en kommunes, en regions eller Landsstyrets anlægsønsker sammen med de økonomiske konsekvenser af denne beslutning. De økonomiske konsekvenser er bl.a. udgifter til dokumentationen af de kulturhistoriske anlæg og jordfaste fortidsminder, der måtte blive destrueret eller lide overlast i forbindelse med anlægsarbejdet.

Det er lovens hensigt at sikre et rimeligt antal kulturminde uforstyrret i landskabet, fordi de fortæller om landets og forfædrenes historie, og fordi kulturminerne er en del af landets attraktive værdi overfor befolkning og turister, jævnfør også lovforslagets §1.

4.

Spørgsmål:

Der foreslås en 18-måneders frist indenfor hvilke gennemførelsen af visse arkæologiske undersøgelser skal være fuldført, jfr. § 10, stk. 2. Ser Landsstyret nogle fordele i at dele denne bestemmelse op, således at der syd for Polarcirklen opereres med en 12-måneders frist, mens den foreslåede frist på 18 måneder bibeholdes nord for Polarcirklen? Dette pba. de klimatiske forskelle imellem Nord- og Sydgrønland.

Svar:

Forslaget om at bruge Polarcirklen som en delelinje finder Landsstyret sympatisk, men naturen opfører sig anderledes. Ved fastsættelsen af fristen indgår flere variabler, blandt andet kulturmindets størrelse og forekomsten af permafrost. Permafrosten går, specielt i indlandet, langt syd for Polarcirklen, og derfor kan den desværre ikke bruges som en skillelinje mellem nord og syd.

Endvidere bemærker Landsstyret, at lovforslagets § 10, stk. 2 anfører, at en arkæologisk undersøgelse skal foretages inden for 18 måneder, således at 18 måneder er en øvre grænse for foretagelsen af en arkæologisk undersøgelse.

Ikinngutinnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Tommy Marø
Naalakkersuisunut ilaasortaq / Landsstyremedlem